

geringspartierne og Dansk Folkepartis forslag til vedtagelse.

Hvis der efterfølgende kommer kvalificerede forskere, som gerne vil lave undersøgelser på det her område, og siger til Dansk Folkeparti, at de ikke kan komme til at forske i dette område, vil de andre sige: Jamen der har været mulighed for at lave en klageadgang; der ville have været mulighed for at beklage sig over det, men det kan man ikke nu. Dansk Folkeparti har haft mulighed for at sørge for, at den klageadgang kom. Det gør Dansk Folkeparti ikke. Det beklager Det Radikale Venstre.

Jeg synes, at det ville være glimrende, hvis vi havde givet det signal til befolkningen, at det er Folketinget, der bestemmer, at der skal være en klageadgang til det her. I stedet for lader man regeringer og dermed ministerierne bestemme den meget lukkede politik, vi har på arkivområdet her i Danmark.

Det Radikale Venstre støtter naturligvis den tekst, vi selv er medforlagsstiller til.

Søren Søndergaard (EL):

Efter Enhedslistens opfattelse er den kolde krig en utrolig vigtig og utrolig lærerig periode i den nyere historie, som der kun kan gives al mulig støtte til, at der bliver forsket i.

En af de frygtelige ting, der foregik under den kolde krig, var jo, at i ly af magtbalancen mellem de to supermagter blev der, stort set i stilhed, begået forfærdende overgreb i supermagternes baggårde.

Vi så det i Sovjetunionen med overgreb på stater, som ikke rettede sig ind efter det, som sovjetbureaukratiet ønskede, f.eks. invasionen i Ungarn i 1956, invasionen i Tjekkoslovakiet i 1968 osv.

Men vi så det jo først og fremmest med den daglige undertrykkelse af almindelige sovjetborgere, herunder almindelige sovjetborgeres muligheder for at udtrykke sig kritisk og ønske et andet samfund. Og det var uanset, om det var folk på den politiske højrefløj som f.eks. Solzjenitsyn, som gav nogle fantastisk gode skildringer af undertrykkelsen i Sovjetunionen, eller det var folk på den politiske venstrefløj, Medvedev og andre, som ønskede at forandre det russiske samfund i en mere demokratisk retning.

Men det var jo ikke kun i Sovjetunionens baggård, at der foregik overgreb. Ligesom der foregik overgreb i Sovjetunionens baggård, foregik der også overgreb i USA's baggård, i Vietnam, i Guatemala, hvor der var enorme mængder af

overgreb på befolkningen begået af det USA-styrede militærdiktatur, i Indonesien, hvor herskeren kom til magten på baggrund af mellem en halv og én million døde og derefter udryddede en tredjedel af befolkningen i den ørgrube, som man besatte, i Dominikanske Republik, støtten til Irak i krigen mod Iran, som jo er blevet aktuel her for nylig, osv. osv.

Kl. 18.00

Hele det udgangspunkt, at man havde den her konflikt, betød altså fuldstændig forfærdende overgreb. Det havde også konsekvenser for debatten i et land som Danmark, fordi der var folk, der ud fra en ærlig modstand mod det, der foregik i Østeuropa, og de overgreb, der foregik i Østeuropa, og ud fra en ærlig støtte til de folk, som bekæmpede de overgreb, tav om de overgreb, der foregik i den vestlige baggård. Ligesådan var der folk, der ud fra en ærlig overbevisning og en ærlig forargelse over de overgreb, der foregik i den vestlige baggård, tav om de forbrydelser, som foregik i Østeuropa og i Kina og andre stater af stalinistisk oprindelse.

Den virkelige tragedie under den kolde krig var denne parallelitet, denne idé om, at man for ikke at skade sine egne skulle holde mund med overgreb på menneskerettigheder og overgreb på demokrati. Kan vi få det ud af en undersøgelse og få det frem i lyset i en undersøgelse, så vil vi være glade.

For at man kan få diskussionen i det hele taget, og for at det ikke er et spørgsmål om den ene eller den anden fløj, er det afgørende, at den undersøgelse rent faktisk kommer til at omfatte hele perioden, alle politiske strømninger, alle politiske retninger og det samspil, der var imellem dem. Giver man ikke mulighed for det, får man netop ikke denne forståelse af den dialektik eller det samspil, der var imellem tavshedsens uhyggelige logik i de forskellige lejre.

Det er derfor, at vi fra Enhedslistens side har argumenteret for bredest mulig arkivadgang, det er derfor, vi fra Enhedslistens side har argumenteret for en ankeinstans, og det er derfor, vi fra Enhedslistens side vil støtte enhver undersøgelse af denne periode – vel at mærke enhver undersøgelse, som tager højde for den måde, man foretager den slags undersøgelser på, så der ikke er nogen, der politisk udpeger resultatet på forhånd, og der ikke er nogen, der politisk udpeger, hvem det er, der skal lave undersøgelserne, eller i hvert fald ikke gør det ensidigt. Det er derfor, at vi også har været med til at fremsætte det forslag til vedtagelse sammen med SF, Det